

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

до Протоколу № 135
від 13 жовтня 2023 р.

В И С Н О В О К

**до проекту Постанови Верховної Ради України
про припинення використання шрифтів російського походження
в роботі Верховної Ради України
(реєстр. № 9606 від 11.08.2023)**

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України розглянув на своєму засіданні 13.10.2023 проект Постанови Верховної Ради України про припинення використання шрифтів російського походження в роботі Верховної Ради України (реєстр. № 9606 від 11.08.2023), поданий народними депутатами України Констанкевич І.М., Княжицьким М.Л., В'ятровичем В.М. та іншими народними депутатами України і зазначає таке.

Автори проекту Постанови вказують, що його метою є припинення використання шрифтів російського походження в роботі Верховної Ради України», а також запровадження використання шрифту «Volja» у відзнаках парламенту.

Проектом Постанови Верховної Ради України (реєстр. № 9606 від 11.08.2023) пропонується:

припинити використання шрифтів російського походження, зокрема давньослов'янського шрифту «Іжиця» та похідних від нього, при оформленні документів та у всіх інших випадках в роботі Верховної Ради України;

дати доручення Апарату Верховної Ради України щодо вжиття заходів про припинення використання шрифтів російського походження, зокрема давньослов'янського шрифту «Іжиця» та похідних від нього, в роботі Верховної Ради України;

рекомендувати Президентові України, Кабінетові Міністрів України та іншим державним органам, а також підприємствам, установам та організаціям припинити використання шрифтів російського походження, зокрема давньослов'янського шрифту «Іжиця» та похідних від нього;

внести зміни до постанов Верховної Ради України: «Про Почесну грамоту та Грамоту Верховної Ради України», «Про Премію Верховної Ради України за

внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування», «Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти», «Про Премію Верховної Ради України молодим ученим», «Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук», у відповідних положеннях яких передбачити заміну слів «давньослов'янський шрифт «Іжиця» на слова «шрифт «Volja», створений на основі робіт українського графіка Ніла Хасевича».

Авторами визначено, що реалізація норм цього проекту Постанови не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

За експертним висновком **Української академії друкарства**, розвиток інформаційного поля держави не можливий без розвитку українських шрифтів, створення яких це питання мовної ідеології та політики держави. Шрифт «Volja» (авторка Марчела Можина) створений на основі шрифтових написів художника УПА Ніла Хасевича, успішно й доречно використовують в сучасній айденциці Збройних сил України. Як варіант заміни шрифту «Іжиця» Українська академія друкарства пропонує до застосування шрифт Василя Чебаніка «Рутенія», який для його створення вивчав зразки літер з українських рукописних книжок X-XV ст. та стародруків XVII-XVIII ст., або створити офіційний шрифт для Верховної Ради України відомими вітчизняними шрифтовими дизайнерами.

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики у своєму Висновку також зазначив, що в українському сегменті шрифтотворення присутні багато інших шрифтів українських графічних дизайнерів, які враховують і продовжують величні традиції української графіки. З огляду на це запропонував у підпунктах 1-5 пункту 4 проекту Постанови після слів «шрифт «Volja» слова «створений на основі робіт українського графіка Ніла Хасевича» замінити словами «або інші шрифти українських графічних дизайнерів».

У зв'язку з тим, що Комітет забезпечує проведення конкурсів Верховної Ради України з Премії педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти, Премії молодим ученим, стипендій для молодих учених - докторів наук, Комітет звернувся до Управління справами Апарату Верховної Ради України щодо надання інформації з наявності замовлених вкладинок до папки та папок лауреатів цих конкурсів з метою забезпечення їх повного використання у разі заміни на нові. Заступник Керівника Апарату Верховної Ради України – керівник Управління справами Ю. Ханік повідомив про кількість виготовлених папок та вкладинок до папки, що є в наявності наразі в Управлінні справами Апарату Верховної Ради України. Аналіз отриманих даних свідчить про деяку забезпеченість такою продукцією, а, наприклад, дипломами до Премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування у розмірі - папок 20 шт., вкладинок до папки – 144 шт., за поточної потреби 10 шт. на рік.

Також було зазначено, що шрифт не впливатиме на вартість розробки нового макета папок дипломів та вкладинок до папки диплому з новим шрифтом за умови, що такий шрифт є у вільному доступі або для розробки макета будуть надані написи в кривих.

Підкомітет з питань науки та інновацій Комітету на своєму засіданні 11.10.2023 розглянув проект Постанови Верховної Ради України про припинення використання шрифтів російського походження в роботі Верховної Ради України (реєстр. № 9606 від 11.08.2023) та зазначив таке.

Відповідно до пункту 58 частини першої статті 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» № 2811-IX від 01.12.2022 накреслення (дизайн) шрифтів відноситься до твору образотворчого мистецтва і регулюється нормами цього Закону.

Стаття 48 Закону України «Про правотворчу діяльність» № 3354-IX від 24.08.2023 передбачає, що стандарти шрифтового оформлення тексту нормативно-правового акта, що використовуються при його офіційному опублікуванні або розміщенні на офіційних веб-сайтах, визначаються Кабінетом Міністрів України. Відповідно до Прикінцевих положень цього Закону Кабінет Міністрів України наразі працює над затвердженням стандартів шрифтового оформлення тексту нормативно-правового акта, що використовуються при його офіційному опублікуванні чи розміщенні на веб-сайтах суб'єктів правотворчої діяльності.

Зважаючи на це та враховуючи наявність великої кількості шрифтів, у тому числі українських шрифтових дизайнерів, необхідність їх використання відповідно до вимог використання творів авторського права, необхідність їх узгодження із стилем папок відзнак Верховної Ради України вважаємо наразі за недоцільне визначати Верховною Радою України конкретний шрифт, у тому числі «Volja», без відповідного юридичного та мистецького супроводу вирішення цього питання на конкурсних засадах.

Саме тому, вважається за доцільне скасувати в оформленні відзнак Верховної Ради України використання шрифту «Іжиця».

У зв'язку з цим, підкомітет з питань науки та інновацій Комітету запропонував Комітету прийняти рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду проекту Постанови Верховної Ради України про припинення використання шрифтів російського походження в роботі Верховної Ради України (реєстр. № 9606 від 11.08.2023 р.) прийняти її за основу з урахуванням пропозиції Комітету, а саме: виключити з опису відзнак речення щодо використання давньослов'янського шрифту "Іжиця".

Заслухавши доповідь голови підкомітету з питань науки та інновацій Комітету В.В. Колюха, а також обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 138 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Постанови Верховної Ради України про припинення використання шрифтів російського походження в роботі Верховної Ради України (реєстр. № 9606 від 11.08.2023), поданий народними депутатами України Констанкевич І.М.,

Княжицьким М.Л., В'ятровичем В.М. та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу та у цілому з урахуванням пропозицій Комітету:

п. 4 викласти у такій редакції:

«4. Внести зміни до постанов Верховної Ради України:

1) в додатку 2 до Постанови Верховної Ради України від 05 липня 2001 року «Про Почесну грамоту та Грамоту Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 40, ст. 195) виключити речення:

«У написанні слів "Почесна грамота" використовується давньослов'янський шрифт "Іжиця".»;

«У написанні слова "Грамота" використовується давньослов'янський шрифт "Іжиця".»;

2) в додатку 2 до Постанови Верховної Ради України від 22 травня 2003 року «Про Премію Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 36, ст. 294) виключити речення:

«У написанні слова "Диплом" використовується давньослов'янський шрифт "Іжиця".»;

3) в додатку 2 до Постанови Верховної Ради України від 14 вересня 2006 року «Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 42, ст. 406) виключити речення:

«У написанні слова "Диплом" використовується давньослов'янський шрифт "Іжиця".»;

4) в додатку 2 до Постанови Верховної Ради України від 5 лютого 2019 року «Про Премію Верховної Ради України молодим ученим» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 8, ст. 45) виключити речення:

«У написанні слова "Диплом" використовується давньослов'янський шрифт "Іжиця".»;

5) в додатку 2 до Постанови Верховної Ради України від 5 лютого 2019 року «Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 8, ст. 46) виключити речення:

«У написанні слова "Диплом" використовується давньослов'янський шрифт "Іжиця".».

2. Направити цей Висновок до Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України, визначеного головним з опрацювання цього проекту Постанови.

Голова Комітету

Сергій БАБАК